

Szerkesztési iroda:
Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Évesre — 24 kor.
Félévre — 12 .
Negyedévre — 6 .
Egy hóra — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1911.

XL. évfolyam 125. szám.

Péntek, június 2.

Egy esztendő.

— június 2.

A mostani juniusi dátumok érdemei és elég jelentősek arra, hogy a magyar politika történetében külön helyet foglaljanak el s méltók arra, hogy visszaemlékezzünk rájuk mindig, amikor nevezetes események évfordulóját akarjuk felsorolni. Most egy esztendeje szankcionálta a nemzet a Khuen-kormány politikáját s adta meg a halálos döfést a koalíciós politikának. Most egy esztendeje tartották meg Magyarországon az általános képviselőválasztásokat a nemzeti munkapárt nagy és kétségbevonhatatlan győzelmével.

Egy év a politikában igen kevés idő, egy új rendszer számára pedig csak néhány napot jelent arra, hogy képességeit, jótékony hatását, a közéletre való üdvös munkálkodását beigazolja. Jogosan lehet elmondani, hogy a nemzeti munkapárt parlamentje a lehetőségek korlátain belül jól végezte feladatát. Fájdalom, sokkal nagyobb terhet raktak rá az előző kormányzat bünei, semmint a maga munkaerejét tökéletesen érvényesíthette volna. Megtörtént az a páratlan immoralitás, hogy a kormányt a bukott uralom megmaradt emberei éppen azoknak a teendőnek az elvégzésében gátolták leginkább, amelyek az ő tehetetlenségük miatt hárultak az új rezsimre.

Legemlékezetesebb példa ezek között a bankkérdés elintézése. A koalíció bujkáló, paktáló, saját bőrén megmentésére utazó taktikával teljesen a Khuen-kormány nyakába akasztotta a bankszabadság nyélbeütését s mikor a kormány hónapokon át tartó fáradságos munka után becsületos megállapodást terjesztett a Ház elé, éppen a koalíciós urak obstrukciója

gördített köveket a bankügy gyors és a közgazdasági élet megjavításához immár nélkülözhetetlen kodifikálása elé. Ez csak egy a rosszindulatu, hazafiatlan ellenzéi hadjárat fogásaiból, de aki figyelemmel kísérte ennek az évnek az eseményeit, az akadhatott hasonló példára bőséges számmal.

Mégis jólesik a visszapillantás. A Khuen-kormány a parlamenten belül is alkotott rövid idő alatt annyit, amennyit más kormány békésebb szelek közepette sem mutathat fel. Főleg az ipari és kereskedelmi élet terén kaptunk komoly és üdvös újításokat, melyeknek javarésze szociális értékével emelkedik az atlag törvények felé. Hozzájutott az ország jogszivárgása és jogkereső közönsége évtizedes várakozás után a polgári perrendtartáshoz, amelyet a nemzeti munkapárt kormányának legjelesebb tettei közé fog feljegyezni a politika történetírója. A parlament előtt fekszik ezenkívül a benyújtott törvényjavaslatok egész halmaza; ezekre, sajnos, a költségvetési vita mesterséges elnyújtása miatt, egyelőre nem kerülhet sor.

De talán sokkal nagyobb jelentősége van ennek az esztendőnek abban a munkában, amelyet a parlamenten kívül produkált a munkapárti rezsim. Véget értek a közéletben azok a politikai herce-hurcák, amelyek csaknem tíz esztendeje zavarták a társadalom békés és nyugodt dolgozását, amelyek állandóan feszültséggel töltötték meg a levegőt — embert szembeállították az emberrel köznapai ügyeinek végzésében is. Konzolidálta az ország gazdasági viszonyait azzal, hogy biztos politikai szituációt teremtetts a pénzvilág szilárdságát helyreállította. Visszaszerelte Magyarországot hanyatló tekintélyét a külföld előtt.

Lecsendesítette a szakadatlan nemzetiségi villongásokat. Véget vetett annak a korhadtságnak és korrupt közszellemnek, amely a koalíció alatt megfertőzte az országot s a panamázás szagával árasztott el mindenkit, aki a fórumon mozgott.

Az első juniusi évforduló jogosan biztat tehát bennünket azzal, hogy a második évforduló kettőzött sikerrel fogja koronázni a nemzeti munkapárt kormányzását.

HIREK.

A kulturhét.

A kiállításból. — Az irodalom és színház napja.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, június 2.

A kulturhét tegnapi napja ismét kizárólag a kiállításé volt, amelyet a negyedik napon is szép számu közönség látogatott, különösen a délutáni órákban.

A közönség érdeklődése dacára, a művásárlás azonban eddig meglehetősen gyöngye s mindössze néhány műtárgy kelt el. A multkor közlötöken kívül ujabban a következő vásárlások történtek: Zádor István „Tulipánok” című festményét megvásárolta dr. Dellimanics Lajos főispán s ugyancsak Zádor István „Kaplony-utca” című festményét megvette Fischer Miklós. Kövér Gyula „Éjjel” rajz, megvette dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző, Zádor István „Aktok” rajz, megvette Deutsch Emil s ugyancsak ő megvette még Kövér Gyula két rajzát. Ezenkívül még több műtárgyra nevez folyik az aukciózás s remélhetőleg a vásár a kiállítás végéig még szaporodni fog.

A mai nap műsora.

A mai nap, mint ismeretes, a modern magyar irodalom és a színjátszás napja, amely alkalommal Márkus László, a budapesti Magyar

„TORONTÁL” tárcája.

Közművelődésünk Torontálban.

— A kulturregyesület évi jelentése. —

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

II.

A mesemondó délutánok ügyében is új tervet kíván az egyesület keresztülvinni. Az egyesület ugyanis nem osztja azt az álláspontot, hogy a mesemondó délutánokon a gyermekeket szerepeltessék s azokat produkáltassák s így főlegesen és céltalanul terheljék. Sokkal helyesebb és eredményesebb úgy kulturális, mint nemzeti szempontból, ha a gyermekek csak passzív szereplők, hallgatók és tanúk. Nem nekik kell meséket, verseket mondani, hanem a számukra mesélni, hozzájuk szólván oktatói őket. És erre legeredményesebb módot a vetített képek kíséretében előadott mesemondás képezi s ezt a mesemondást a folyó esztendő őszétől kezdve rendszeresíteni óhajta.

Újabb irányu tevékenysége sorába fűzheti az egyesület azt az akcióját, mellyel odatörekedett, hogy a vármegyében a tüzoltas ügyét népszerűsítse, a lakosságot a tüzvész elleni védekezésre minél szélesebb körben kitanítsa s tüzoltatestületek szervezésére buzdítsa őket. E célból ismét tanfolyamait keretében előadásokat tartott a tüzoltásról s kiosztott a tüzoltásról, a tüzveszedelem ellen való védekezésről írt népszerű könyveket.

Ugyancsak külön népszerű előadásokat tartott az egyesület a vármegyében a tavalyi kolera-veszedelem alkalmából a kolera ellen való védekezésről s ezzel kapcsolatban más fertőző betegségekről s az ellenük való védekezésről.

Az egyesület munkásságának frissebb hatásaai közé tartozik az a tevékenysége, amelyet két évvel ezelőtt kezdett meg, t. i., hogy idegenajku iskolásgyermekeket a nyári szünidőben

magyar városokba magyar szóra kitelepített. E tevékenységére tavaly is különös súlyt helyezett s ugy mint első ízben, tavaly is szép eredménnyel járt. Ezt bizonyítják a tanítók is, akiknek növendékeit kitelepítette. Mindegyikük konstatálja, hogy a két hónapi magyar levegő kiváló hatással volt a gyermekekre.

Az egyesületünk az elmúlt nyári szünidőben két hónapra a vármegye anyagi támogatásával husz 9—12 éves koru iskolásgyermekeket telepített Makóra, tisztességes, a városi és tanügyi hatóság részéről megvizsgált családokhoz gondos felügyelet mellett.

A gyermekeket a jelentkezések szerint a vármegye hét községből telepítette ki. És pedig 1-et Kiskomlósról, 2-öt Sándorházáról, 2-öt Nagyjecsaról, 6-ot Rudófsnádról, 4-et Bilédriől és 4-et Ernesztházáról; valamennyit Makóra, a csanád-megyeyi kir. tanfelügyelőség odaadó és lelkes közreműködésével. A szülők, a tanítók jelentései szerint; mint már azt fentebb említettük, teljesen meg voltak elégedve ugy gyermekeik gondos ellátásával, mint a magyar nyelvben való előhaladásukkal.

Az elmúlt évben ismét rendezett az egyesület az Országos Közművelődési Tanácssal karöltve s Torontálvármegye tanfelügyelőjének és igazgatójának, Grézlo Jánosnak lelkes támogatásával a felnőt analfabéták számára tanfolyamokat. Az idén 9 községben sikerült ilyen tanfolyamot szerveznie, amelyekben 254 analfabéta hallgatót gyűjtöttek össze a tanítók.

A tanfolyamok eredményét, tekintettel a még mindig megnyilvánuló előítéletekre s más egyéb akadályokra, elég kedvezőnek lehet mondani, mert a 254 hallgató közül 123, vagyis a hallgatók ötven százaléka tanult meg magyarul írni és olvasni.

Egyre virágzóbb s a közművelődés terjesztésére egyre hatékonyabb intézményeknek bizonynak az egyesület szabad liceumai, amelyek immár a vármegye négy helyén működnek kiváló

stíkerrel a közönség általános élénk érdeklődése mellett.

Az egyesület liceumainak közül a legrégebbi a nagybeeskereki szabad liceum, amely tizenegy esztendeje működik s Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi és polgári iskolai igazgató kitünő vezetésével elsőrangú tényezője Nagybeeskerek kulturéletének.

A nagybeeskereki szabad liceumban a lefolyt télen 21 előadás volt.

Szép eredménnyel dolgozik tovább a nagy-kikindai, zombolyai és törökbecsei szabad liceum is.

A magyar nyelv es közművelődés terjesztésének s egyben az iskolán kívül való oktatásnak hasznos szerveül szolgálnak az egyesületnek a vármegye különböző községeiben rendezett ismétli tanfolyamai és ismeretterjesztő előadásai. A lefolyt télen tizenhat községben indította meg az egyesület a tanfolyamok szervezését s ezek közül hét községben négy hónapon át tartott a rendszeres tanítás hetenkint háromszor két-két órában s mint a tanfolyamok záróvizsgáira kiküldött hivatalos megbízottaink jelentik, igen szép eredménnyel.

Két-három hónapig tartott a tanfolyam s azután a munkaviszonyok és a kedvezőtlen időjárás miatt abbamaradt Valkányban (14 hallgató), Nagygáj melletti Nagybalát pusztán (35 hallgató), Magyaritében (30 hallgató), Csókán, Bókán és Szécsenfalván (29 hallgató).

Torontáljózseffalván Ocskay Miklós igazgatótanító buzgó vezetésével 18 ismeretterjesztő előadást tartott. Az előadásokat Ocskay Miklós igazgatótanító és Kuzmanov Obrád tanító tartotta s azonkívül egy előadást tartott Teil János segédlelkész. A részben vetített képekkel vasárnaponként tartott előadások iránt a nép körében igen élénk volt az érdeklődés, amennyiben egy-egy előadáson 150—300 hallgató vett részt.

Ugyancsak ismeretterjesztő előadásokat tartottak Magyarpadén minden második szombaton

Színház kitűnő főrendezője és Kosztolányi Dezső, a jeles fiatal író tart előadást, míg Gombaszögi Frida, a Magyar Színház kitűnő művésznője előadó művészetével fogja illusztrálni a két előadást.

A mai előadás este 9 órakor kezdődik a következő:

Márkus László felolvasása a szinpad rendezéséről.

Kosztolányi Dezső felolvasása az új líráról.

R. Gombaszögi Frida, a Magyar Színház művésznője a két felolvasás keretében bemutatja a lírai és szinpad művészetét.

A mai nap szereplői Márkus László, R. Gombaszögi Frida és Kosztolányi Dezső tegnap este már meg is érkeztek Nagybecskerekre.

A holnapi napon fényes táncmulatság lesz a kaszinó összes helyiségeiben, amely este 9 órakor kezdődik s ugyanekkor ejtik meg a rendezőség részéről megvásárolt képek sorsolását is.

— Kitüntetés. Mint illetékes helyről értesülünk, a király dr. Valovics Gyula tb. megyei főorvosnak, a nagyikindai közkórház érdemekben gazdag igazgató főorvosának a közegészségügy terén kifejtett sok évi buzgó tevékenységének elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta. Az érdemes főorvos kitüntetése ugy kártársai körében, mint nagyszámu tisztelői és barátai sorában bizonyára élénk örömet fog kelteni.

— Kinevezés. A vármegye főispánja Schneider Mihály 29-ik közös gyalogezredbeli számvevő altisztet másodosztályú törvényhatósági utmesterré nevezte ki.

— Izraeliták pünkösdünnepé. Izr. vallásu polgártársaink ma ünnepelték meg Pünkösd első napját, mely alkalomból délelőtt istentisztelet volt a helybeli izr. templomban. Délután 6 órakor, valamint hoinap, Pünkösd másodnapján szintén tartanak istentiszteletet.

— A kulturegyesület vizsgai jutalomkönyvei. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület a magyar nyelv tanulásában sikeres eredményt fölmutató tanulók jutalmazására 1179 vizsgai jutalom könyvet osztott szét a következő iskoláknak: A nagybecskereki három elemi iskolának, a nagybecskereki iparosinas iskolának, az ernőházi, torontáltordai, széchenfalvi, felsőmuzslai, bocsári, rezsőházi, németécskai, gyertyamosi, magyarpadéi, kiszombori nagyszentmiklósi, törökkanizsai, jánosföldi, alibunári, nagy-

Rázus József igazgatótanító, Grünwald Béla és Haib János tanítók.

Az egyesületnek iskolán kívüli oktatás körül folytatott munkásságának kiváló sikerü és rendkívül kulturális haszonnal járó tényezője a rabok oktatása, amely immár harmadik éve folyik állandóan a nagybecskereki fogházban Bányai Jakab áll. el. iskolai igazgató, buzgó és kiválóan szakavatott eredményes vezetése mellett.

A rabok oktatásának eredményességéről Bányai igazgató terjedelmes jelentésben számolt be, amelynek adatai igazán ékeken szólnak.

Ennek kapcsán örömmel jelenti az egyesület, hogy a rabok oktatására fordított szivesen viselt, de más oldalon bizony nélkülözött anyagi áldozattól a folyó évtől kezdve felszabadul.

Az egyesület ugyanis két évvel ezelőtt kérelmezte az igazságügyminisztertől, hogy e kiváló eredményü kulturális tevékenység anyagi terheit vegye át az egyesülettől tárcája terhére. Kérelmét többször megismételte s legutóbb Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár, Nagybecskerek város országgy. képviselőjének közbenjárását is igénybe vette.

Az egyesület kérése végre is meghallgatásra talált s a nagybecskereki kir. ügyész értesítette az egyesületet, hogy az igazságügyminiszter f. évi 8874. sz. leirata szerint a nagybecskereki kir. törvényszéki fogházban meghonosított raboktatással foglalkozó tanezők díjazására f. 1911. évtől kezdődőleg évi 400 korona tiszteletdíjat engedélyezett. Egyben értesítette az egyesületet arról is, hogy a rabok oktatásával járó s ez után fölmerülő dologi kiadásokat (taneszközök s egyéb beszerzésének költségei) szintén a kir. kincstár fogja terhelni.

Ezzel egyidejűleg Traiber Vince szegedi kir. főügyész átiratot intézett az egyesülethez, amelyben az igazságügyminiszter elismerését és köszönetét tolmácsolja.

(Vége következik.)

jécsai, felsőttebei áll. el., a bókai, bégaszentgyörgyi, billédi, sándorházi, tamáslaki, beodrai, farkasdi, melenczei, valkányi közsegi elemi, a bogárosi, perjamosi, haulikfalvai róm. kath., a valkányi és a padéi gör. kel. szerb elemi iskoláknak.

— A főgimnáziumi érettségi eredménye. A nagybecskereki főgimnáziumban tegnap délután hirdették ki dr. Szele Róbert tankerületi főigazgató elnöklésével az érettségi vizsgálatok eredményét, amely szerint:

Jellesen érett: Dormuth Árpád és Stagelschmidt Jenő.

Jól érett: Ambrózy Károly, ifj. Perisics Zoltán és Salgó Sándor.

Érett: Balogh Géza, Heller Hugó, Grubacszy Gábor, Klapka József, Petrovics György, Várady Sándor és Weiterschan József.

Négy tanulót szeptemberre, egyet pedig egy évre visszavetettek.

— Nagybecskerekiek a tüzoltókongresszuson. Az országos tüzoltószövetség idei kongresszusát holnapután június hó 4-ikén kezdi meg Veszpremben. A kongresszusra a torontálvármegyei tüzoltószövetség részéről Szávicz Sándor tüzfelügyelő és Strosz Béla szövetségi titkár, míg a nagybecskereki tüzoltótörsület részéről Naszke Károly parancsnok vezetésével Mészáros Ferenc, Schneider András, Borka Mihály és Theisz Ferenc vesznek részt a kongresszuson.

— Gyorsvonat Szegedről Fiuméba. Szegedről írják: Ekészült a dombóvár—bátaszéki vonal elsőrangusítása és mintegy öt kilométerrel való megrövidítése, úgy, hogy most a vonatok már akadálytalanul közlekedhetnek az új pályán. Az államvasutak igazgatósága siet is a vonalat megfelelően kihasználni és június 15-én új menetrendet állít be Dombóvár—Bátaszék—Szabadka—Szeged között, mely szerint a mostani személyvonatok helyett lényegesen gyorsított személyvonatok közlekednek majd a vonalon, úgy, hogy az ut Dombóvár és Szabadka, illetve Szeged között, mely most még sokáig tart, több órával megrövidül. A szegediek részére most jóval megrövidült az ut Fiume felé, de Pécs felé is, mivel eddig Gomboson át, tehát a tulajdonképen rövidebb és közvetlen uton kétannyi időt át mentünk. A gombosi hid használatba vétele után, melyről úgy halljuk, hogy az jóval előbb készen lesz, mint hitték és így tán már az októberi menetrendben nyoma lesz ezen hidnak a menetrendre átalakító hatásának, megjavul az egyenes összeköttetés a budapest—dombóvári vonalon is lázasan folynak a munkák. Ezen munkákkal július elejére elkészülnek és akkor gyorsítják a budapest—fiumei vonatok menetességét, októberre pedig bevezetik a nagyvár—szeged—szabadka—dombóvár—fiumei gyorsvonatot.

— Adományok a gyermekvédő ligának. A Gyermekvédő-Liga részére 1911. május hó 20-tól 31-ig a következő adományok folytak be a gyermeknap gyűjtésekből: Balácsi József főgimn. igazgató Nagybecskerek 11.06 korona, Perlasz község 19.72, Bánlak község 6.—, Janda Ferenc isk. igazgató Perlasz 33.51, Állami elemi iskola Ócsanád 8.30, Felsőelemér község 5.—, Ernőháza község 7.91, Jankahid előjárósága 10.—, Botosi községi népiskola 6.10, Ókeresztur előjárósága 3.—, Ujvár község 6.75, Bégafő község 8.50, Nagyszentmiklós előjárósága 12.—, Kisósz község 26.76, Állami polgári iskola Törökbecse 6.89, Lovrin község 7.46, Áll. el. iskola Ótelek 4.28, Poroszkay Béla Nagybecskerek 20.—, Meneczer Lipótné Nagybecskerek 2.—, Vági Sándor 5.—, Jemrics Istvánné, 5.—, Eisenstädter S. és társai cég Nagybecskerek 15.—, összesen 230.24 korona.

— Megszűnt állapotbetegség. A központi főszolgabírói hivatal ez uton is közli, hogy Szűcsudvarnoknál a ragadós száj- és körömfajás megszűnt, miért is a hatóság a zárlatot feloldotta.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

IDŐJÁRAS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárásjelentése.

Június 2.

Barométer emelkedő délután 1.38 órakor: 760 mm. Hőmérséklet: maximum 22.5 C°, min. 9.0 C°. Csapadék: 0.6. Felhőzet: Ci. Szélirány és erősség: NW. 3.

Jóslat a következő 24 órára: Enyhe. Elvélve csapadék Zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasás. tnteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnapi este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel, 8 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet; Ci — (törtétfelb., Cu — gomolyfelb., St — rétegesfelb., Nb — esőfelb., Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — bárányfelb. Cu—St — réteges gomolyfelb. Szélirány: N — észak S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság: 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szélereősség: 0 — szélcsend, 8 — uagy vihar.

A receptcsalás.

Befejezték a vizsgálatot. — Az inasgyerekek receptjei. — A bűnügyi nyomozás.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, június 2.

A nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztár körül előfordult receptcsalások dolgában a munkásbiztosító pénztár központja részéről megindított vizsgálatot tegnap befejezték.

A nagy port felvert ügy persze ezzel megkoránt sem ért véget, sőt most fog kiszélesedni, mert az ügy a bíróság elé kerül s a továbbiakban ő jár el.

Az eddigi vizsgálatról tudósítónknak Mattanovich Béla, az itteni kerületi munkásbiztosító pénztár ügyvezető titkára a következőket mondotta el, illetve a következők nyilvános közlésére kérte fel:

Az inasgyerekek receptjei.

Az itteni kerületi munkásbiztosító pénztár vezetősége már regébb idő óta gyanította, hogy az orvosok által kiszolgáltattott receptek körül visszaélések történnek, amennyiben egyesek, különösen fiatalabb inasgyerekek feltűnő gyakran veszik igénybe a munkásbiztosító pénztárt. A pénztár itteni vezetősége e gyanuról értesítette a rendőrkapitányságot, amely gyanúsított inasokat kihallgatta, számszerint mintegy huszat. Az inasok egytől-egyig beismerték a rendőrségen, hogy betegséget szimulálva a pénztár orvosai-val különböző recepteket adhattak ki maguknak, amely recepteket azután részint csekély összegekért, részint cukorkákért és piperezerekért Nikolics Emil és Losonczi Lehel itteni gyógyszerészeknek adták.

Mattanovich Béla mint az itteni kerületi pénztár ügyvezető-titkára az inasok beismertő vallomása után az esetről nyomban

jelentést tett a központnak.

E jelentésre azután az Országos munkásbiztosító pénztár központi vezetősége a maga részéről a vizsgálat megejtésével Sarkadi Ignác igazgatót, dr. Hahn Dezső főorvost és Szél Manó retaxátor-gyógyszerészt küldötte ki, akik néhány napig itt voltak s Nikolics Emil és Losonczi Lehel részéről lefoglalt recepteket vizsgálták át. A vizsgálat tegnap késő éjjelig tartott s a központ kiküldöttéi ma hajnalban utaztak vissza Budapestre.

A vizsgálatra vonatkozólag a munkásbiztosító pénztár itteni vezetősége közli velünk, hogy a pénztár központi igazgatósága mindenképp a fölött határoz, hogy Nikolics Emil és Losonczi Lehel helybeli gyógyszerészeknél a pénztár itteni tagjai részére a gyógyszerrendelést beszüntesse. a nagybecskereki rendőrkapitányság pedig megindítja az ügyben

a bűnügyi nyomozást.

A rendőrkapitányság erre vonatkozólag úgy a pénztár központjához, valamint itteni vezetőségéhez kérdést fog intézni a kár nagysága iránt, ami tekintve, hogy Nikolicsnál a pénztárnak 3700, Losoncziánál pedig 1900 koronás érvényesített számlája van s a megéjtett vizsgálat szerint a munkásbiztosító pénztárnak a kára ez összegeknek körülbelül 40%, a munkásbiztosító pénztár kára tehát e két gyógyszerésznél mintegy 2300 korona.

A munkásbiztosító pénztár a kár nagyságát közli a rendőrkapitánysággal, amely azután a bűnügyi nyomozást folyamatba helyezi s az összes recepteket a kihallgatott inasok vallomásaival együtt átteszi a kir. ügyészhez.

A munkásbiztosító pénztár részéről felhatalmazást kaptunk annak a közlésére, hogy amennyiben a kir. ügyész a maga részéről bármely okból fogva tartózná a vádemelést, úgy a munkásbiztosító pénztár maga fog vádlóként fellépni a maga teszi meg a szükséges lépéseket a bíróságnál.

A királyi ügyészségnél

a receptcsalás ügyében tett kérdéseinkre azt a választ nyertük, hogy a kir. ügyészséghez eddig még semmiféle hivatalos értesítés nem érkezett. Az ügy egyelőre a rendőrség kezében van, amely teljesíteni fogja a bűnügyi nyomozást a két gyógyszerész ellen. A nyomozás valószínűleg igen rövid időn belül be lesz fejezve s akkor a rendőrség az összes iratokat át fogja tenni a királyi ügyészséghez, amely azután kellő alap mellett hivatalból fog vádat emelni.

Igy most már ez a szomorú ügy a legjobb uton van arra, hogy ennek az amugy is ezersébből vérző nagyfontosságú szociális intézménynek újabb kelését megoperálják.

Irodalom.

* Jung-Ungarn. A Vészi József Berlinben Paul Cassier kiadásában megjelenő havi folyóiratának májusi füzeté Ambrus Zoltán, Bródy Sándor és Heltai Jenő egy-egy novelláját mutatja be a német közönségnek, továbbá Babits Mihály költeményeinek egy sorozatát Horváth Henrik kiütő fordításában. A politikai rész Vészi Józsefnek egy hosszabb tanulmányát hozza a katonai büntető perrendtartás körül keletkezett harcról, annak kifejtésével, hogy a magyar államnyelv érvényesülése egyfelől törvényeinkben gyökerezik s másfelől a közös hadsereg szervezeti egységét annál kevésbé veszélyeztetheti, mert hiszen ugyaneme közös hadsereg magyar állampolgárainak mindennemű polgári jogviszonyaira nézve eddig is a magyar bíróságok a magyar király nevében s a magyar állam hivatalos nyelvén ítélték anélkül, hogy akár katonai, akár osztrák részről ez ellen bármilyen aggodalom avagy csak kifogás is mutatkozott volna. A Gábor Ignác Edda-fordításainak méltatása kapcsán Mohácsi Jenő a magyar versrhythmus ősi formáinak a germán népek legrégibb rhythmikájával való meglepő rokonságát mutatja ki s azt a következtetést vonja le belőle, hogy ez a rokonság igazolja a német tudománynak azt a régibb feltevését, mely szerint valamennyi népfaj költszete egy közös ősrhythmus forrásából eredt. Két fontos közgazdasági tanulmányt is hoz ez a füzet. Dr. Balkányi Kálmán értekezését a bolgár kereskedelmi szerződés magyar vonatkozásairól és dr. Fellner Frigyes nagyrészt statisztikai vizsgálódásait a magyar földbirtok jelzálogterheiről.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

A költségvetés tárgyalása. — A kultuszvita.

Budapest, június 1. (A „Torontál” eredeti táv.) A kultuszvita fonala, amely tegnap majdnem elszakadt, ma ismét tovább gombolyodott. A fonalat sietett megragadni Polonyi Géza s az ülés háromnegyed részét lefoglaló beszédben szónokolt, persze nem annyira a kultusz-tárcáról, mint inkább a szabadkőművesekről, a zsidókról és a szocialistákról, akiket együttesen és összesen élesen támadott. Kivüle még csak Mangra Vazul volt nemzetiségi képviselő beszélt, kinek beszéde főleg azért volt érdekes, mert erősen támadta a román nemzetiségi képviselőket mondván, hogy nincsenek hivatalos képviselői a románságot.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnököl, aki bemutatja Bánffy Dezső báró özvegyének a levelét, melyben köszönetet mond a képviselőház részvételeért. Bemutatja továbbá képzőművészeti társulat meghívóját a Munkácsy emlék leleplezésére. Ugyancsak bemutatja a kuria átiratát, amely szerint a Fráter Lóránt és Barcsay Andor mandátuma ellen beadott petíciókat visszautasította.

Miután Kammerer Ernő beterjeszti a közoktatásügyi bizottság jelentését, át-
térnek

a kultuszvita

tárgyalásának folytatására.

Az első felszólaló ma Mangra Vazul, aki megindokolja, hogy miért hagyta el a nemzetiségi pártot. Erős támadásban részesíti a román nemzetiségi képviselőket s kifejti, hogy nincsenek hivatalos románságot képviselni. Hangoztatja továbbá, hogy a magyar nemzet politikai egységének megőrzése mellett a románság jogos kívánságait teljesíteni kell. Kéri a minisztert a románság kulturájának a támogatására. Nem igaz, mintha a román nép nem akarná a magyar nyelvet megtanulni, mert ez ellen nincs és nem is lehet kifogása. A költ. egyetést elfogadja.

Most Polonyi Géza szólalt fel s hosszú beszédben foglalkozott a szabadkőművességgel s rendkívül élesen támadta a zsidókat és a szocialistákat. Polonyi ki-
beszélte az ülést.

A királyról.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király, aki tegnap este érkezett oda, pompásan érzi magát. A király ma délelőtt Ferenc Szalvátor főherceget fogadta, utána pedig Montenuovo főudvarmestert és Kerzi dr.-t, akikkel megbeszélte lainzi tartózkodását.

A békécsabai választás.

Budapest, június 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Achim András halálával megüresedett békécsabai mandátumra ma van a választás. A választás reggel 9 órakor kezdődött s három jelöltet jelentettek be: Kristóffy József parasztpártit, Urszinyi János Kossuth-pártit és Szegő Gábor Justh-pártit, ez utóbbi azonban mindjárt a választás megkezdése után visszalépett s így csak Kristóffy és Urszinyi között folyik a küzdelem. A szavazás rendben megy. Délután 2 órakor a szavazatok számaránya a következő: Kristóffy 402, Urszinyi 285. Az eddigi jelek szerint Kristóffy megválasztása bizonyosra vehető.

Véres kardpárbaj.

Budapest, június 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlóczáról jelentik, a kongresszus két tagja Pilics és Milutinovics véres kardpárbajt vívtak a kongresszusi tárgyalásokon történt összefüggésből kifolyólag Ujvidéken. A párbajban, amelyet azért tartottak Ujvidéken, mert Horvátországban a párbaj közönséges bűntény, Pilics súlyosan megsebesült, amennyiben Milutinovics átvágta Pilics jobb karján az ereket. Az ellenfelek a párbaj után sem békültek ki.

Tőzsde.

Budapest, június 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	22 30—
Zab (októberre)	18 30—
Rozs (októberre)	15 38—
Tengeri (juliusra)	13 28—
Tengeri (aug.)	13 48—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Közgazdaság.

Ingtalanok forgalma.

Nagybecskerek város ingatlan forgalma május hó 26 tól június 2-ig a következő:

Müller István és Éva tulajdonát képező 2583. sz. házat megvette Eck Ferenc és neje, Barth Anna 3800 koronáért.
Jeneckov Zacharia tulajdonát képező 1877. ö. i. sz. házat megvette Mergl Antal és Szkója Mária 2900 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken tegnap megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 klgr.	11—	korona
kétszeres		6—	
roz		6—	
árpa		5 20	
zab		8 50	
kukorica (uj)		6—	
repe		9 50	
széna I.		7—	
II.		6—	
szalma I.		5—	
II.		5—	
burgonya 1 klgr.		— 10	
disznóhus I.		1 80	
II.		1 70	
marhahus I. 1 klgr.		1 20	
II.		1 12	
borjúhus I.		1 56	
II.		1 60	
juhhus		1 08	
zsir		1 68	

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1911. évi május hó 1-ső napjától.

ÉRKEZIK.		óra	perc
Nagybecskereki pályaudvarra.			
Temesvár—Versec—Zombolyáról délelőtt		9 23	
Pancsováról délután		5 15	
Budapest—Szegedről reggel		6 22	
Budapest—Szegedről délután		5 04	
Szegedről mótorkocsi délelőtt		9 25	
Budapest—Nagykikindáról este		9 45	
Szécsányból este		6 40	
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.			
Zsomb.—Versec—Alibunár—Temesvárról este		8 15	
Módosról reggel		11 29	
Pancsováról reggel		8 27	
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel		8 23	
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon délután		4 10	
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon este		9 34	
Szécsányból este		6 29	
INDUL.			
Nagybecskereki pályaudvarról.			
Pancsovára délelőtt		8 10	
Pancsovára este		7 15	
Szeged—Budapestre délelőtt		10 03	
Szeged—Budapestre este		7 24	
Szegedre mótorkocsi délután		1 12	
Nagykikinda—Budapestre reggel		5 10	
Zsombolya—Temesvár—Versec délután		4 15	
Temesvár—Versec—Antalfalva—Pancsova—Alibunárra reggel		3 33	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel		2 26	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt		11 00	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután		5 25	
Módosra délelőtt		11 38	
Szécsányra reggel		6 31	
Temesvár—módosai vonalon.			
Módosról—Temesvárra délután		2 10	
Temesvárról—Módosra délelőtt		11 00	
Módos—zsombolyai vonalon.			
Módosról—Zsombolyára délután		1 40	
Zsombolyáról—Módosra délután		5 30	
Szécsány—versei vonalon.			
Szécsányról—Verseczre minden csütörtök és vasárnapon reggel		5 30	

2549. kig. szám. 1911.

598—2.1

Pályázati hirdetés.

Csenta községben elhalálozás folytán üresedésbe jött községi irnoki állásra pályázatot hirdetek. Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket, eddigi működésüket és életkorukat igazolva ez évi június 21-ig hozzám nyujtsák be.

Az irnok fizetése 800 korona és lakbér 120 korona, faátalány 2 köbméter kemény tűzifa.

Antalfalva, 1911. évi május hó 31.

Zsiros,
főszolgabíró.

Tizezer korona

készpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskereken közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törlesztethető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

472—x 6

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

Olcsó festékek!

Porfestékek. Okker 12 f., szatínber 28 f., lombzöld 30 f., fazöld 28 f., horganyfém 96 f. kilónként.

Olajfestékek bármely színben kilónként 1 korona

Padlófesték kilónként 1 korona.

Padlóakkok dobozonként K. 1.20—1.60

Brunolin kilója 1.60 fillér.

Siccativ " 1.50 "

Terpentin olaj " —.88 "

Valódi firniss " 1.60 "

Firnisspótlék " —.96 "

Enyv " —.96 "

Stricli " —.06 "

Gipsz kilója 10 és 24 fillér.

Façade falfesték: Nro 6, a legjobb és legtartósabb falfesték, kilónként 48 fill.

Anilin és egyéb festékek, Email-festékek ecsetek nagy választékban.

Kovács Sándor festékkereskedése
Nagybecskerek.

Telefon-szám 43.

Telefon szám 43

523—(9)122

570. sz. 1911. Torontálalmás község előjáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálalmás községe 20.502 korona költségeliránnyal **tanítói lakot** épít. Ezen munkálatok biztosítása céljából 1911. évi **június 12-én** d. u. 2 órára szóbeli árlejtést hirdet, mely a község házában fog megtartatni.

Bánatpénz 5%, mely az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy értékpapírban az előjárásnál lefizetendő.

A terv és költségvetés a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Ugy a munka, mint az anyag szállítása egy vállalkozónak adatik át.

Az építkezés legkésőbb július 1-én megkezdendő és október hó végéig befejezendő.

Torontálalmás, 1911. évi május 31.

594—3.1

A községi előjáróság.

4. ösz. biz. szám. 1911.

593—1.1

2440. sz. 1911.

A pancsovai szolgabíróháztól.

Hirdetmény.

Közbirre tétetik, hogy a Nagybecskerek városi összeiró-bizottság az esküdtképesek alaprajstromát 1912. évre elkészítette, és hogy az alaprajstrom a városi kiadóhivatalnál folyó évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt ezen 15 nap alatt, tehát f. évi **június 15-ig** bezárólag a hivatalos órákban d. e. 8—12 és d. u. 3—5 óráig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek szintén közszemlére fognak kitétetni, folyó évi június hó 16-tól június hó 23-ig bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeiró-bizottság elnökének irásban nyújtandók be vagy szóval előterjeszhetők.

Kelt Nagybecskerek városában, 1911. évi május hó 31-ik napján.

Nagybecskerek város összeiró-bizottságától.

Dr. Perisics Zoltán,

polgármester,

mint az összeiró-bizottság elnöke.

A Jankahidi uradalmi hirtokon levő

gazdasági épületek eladók.

Ajánlatok teendők

Dr. ANNAU ERNŐ

ügyvédnek

Nagybecskereken.

(589—3.2)

592—2.1

3939. sz. 1911.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Beodra községben három havi időtartamra, 4 korona napidíjjal, azonnali belépés kötelezettség mellett az adóügy kezelésben teljesen jártas egyén alkalmazást nyer.

Az adóügyekben való jártasság igazolandó s a szerb nyelv ismerete kívánatos.

Törökbecse, 1911. évi június hó 1.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

595—3.1

Torontáli cipőkben nagy választék.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Benó Testvérek ez előtt Kokits A. F.

divat-, rövid- játék- és cipőkereskedés Nagybecskerek.

Labdák, parfümök, harisnyák, ingek, női ruhadiszkek, ibolyák és más kalapvirágok, kötött átmeneti kabátok leánykáknak és felnőtteknek.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és pontosan elintézzük. — Meg nem felelő áruk szívesen visszavételnek.

Külön cipőosztály:

Női R chevro félcipő	K. 6.70
Női R chevro magas fűzős	K. 7.80
Férfi erős strapa cipő	K. 7.50
Férfi R chevro és R box magas	K. 9.—
Tornacipők fiuknak	K. 3.—

Barna cipőkben szép választék.

Telefon 201. Telefon 201.

465—200.18